

**Toespraak van inspecteur Vinciane Vanderheyde namens de vakgroep talen van de Vlaamse onderwijsinspectie voor de viering van de laureaten van de 38<sup>ste</sup> editie van de Vlaamse Olympiaden van het Frans – 23 mei 2025**

Mevrouw de voorzitter

Geachte organisatoren, leden van het beschermcomité en sponsors van de Vlaamse Olympiaden van het Frans

Geachte leraren

Geachte ouders

Geachte dames en heren

Maar bovenal, beste leerlingen

Vandaag huldigen we de deelnemers aan de Olympiaden Frans alsook alle laureaten en toplaureaten. Ze zijn de uitdaging aangegaan om hun taalvaardigheid Frans te ontwikkelen en om hun competentie aan te tonen. Ik ben dan ook verheugd dat ik jullie namens Katrien Bonneux, Inspecteur-generaal van de Vlaamse onderwijsinspectie, en namens de inspecteurs talen op deze feestelijke gelegenheid mag ontmoeten en toespreken. Als partner in de kwaliteitsontwikkeling van het Vlaamse onderwijs neemt de Vlaamse onderwijsinspectie de unieke rol op van stimulator en toezichthouder om ervoor te zorgen dat onze kinderen en jongeren een kwaliteitsvolle opleiding kunnen genieten in de Vlaamse scholen. We dragen de Olympiaden van het Frans een warm hart toe en maken deel uit van haar Beschermcomité.

Vorige week was ik aan het nadenken over de boodschap die ik jullie vandaag wilde geven, beste leerlingen. Spontaan kwamen er beelden bij me op van de leerlingen die ik de week ervoor tijdens een doorlichting bezig had gezien in de Franse les. Het was in de eerste graad. Het onderwerp van de les was vrij complex want de leerlingen moesten de verleden tijd leren gebruiken. De leraar nam de leerlingen stap voor stap mee in de redenering. De leerlingen zaten op het puntje van hun stoel en deden hun uiterste best. Ze staken hun vinger gretig op om te mogen antwoorden, met een vastberaden blik in de ogen, een blik die zei: *ik wil dit begrijpen*. Er kwam een gevoel van bewondering en dankbaarheid in me op voor deze jonge taalkrijgers. Met hart en ziel waren ze zich aan het voorbereiden op een meertalige toekomst. Ik besloot een Ode te schrijven aan jullie, de leerlingen die vreemde talen leren. Hier komt ze.

**Ode aan de taalleerder**

Jij, taaltovenaars in de dop

Met je hoofd vol woorden en zinnen

Nederlands, Frans, Engels, Duits, noem maar op  
Je gaat ervoor, volop

Je ploetert door grammatica, zwaar  
Soms struikel je over een zin, moeilijk vormbaar  
Maar dan lach je en probeert het opnieuw  
Want fouten maken is hoe je groeit

Je gaat door, woord voor woord  
Want je weet het, taal opent elke poort  
Je leert niet alleen hoe je iets zegt  
Maar ook hoe anderen denken en zich uitdrukken, echt

Je zoekt naar de juiste vorm van *être*  
En vindt onderweg jezelf  
Je hoort accenten, verkent culturen  
Je blik wordt wijder, je doorbreekt muren

Je leert dat taalverwerving een reis is  
Langs de straten van Montmartre en de Big Ben in Londen  
Langs de liedjes van Stromae en Adèle  
En je begint de taal te koesteren

Dus hulde aan jou, ontdekkingsreiziger in talen  
Wereldburger van morgen,  
Blijf luisteren, spreken, lezen, schrijven én genieten  
Want met elke taal die je leert  
Ontvouwt zich een wereld die fascineert  
En kan je bruggen bouwen tussen mensen,  
zonder grenzen.

Beste leerlingen, met het leren van het Frans, hebben jullie je opengesteld voor een nieuwe taal en cultuur. Op deze plechtige dag wil ik jullie hiervoor van harte feliciteren! Met jullie deelname aan de Olympiaden Frans hebben jullie getoond dat jullie ervoor kiezen om meertalige wereldburgers te worden en bereid zijn om daartoe inspanningen te leveren. Jullie hebben getoond dat jullie ook duurzaam willen inzetten op de beheersing van het Frans, naast de kennis van het Nederlands, van het Engels en misschien van nog andere vreemde talen en thuistalen. Jullie hebben niet alleen een bredere kijk ontwikkeld op de wereld. Jullie zijn ook meer jezelf geworden. De kennismaking met de cultuur en het

gedachtengoed van een andere taalgemeenschap helpt immers om de eigen cultuur en identiteit beter te begrijpen. En dat is mooi!

Ik wil jullie aanmoedigen om door te zetten op de ingeslagen weg. Meertaligheid zal deuren voor jullie openen op een manier die jullie nu misschien nog niet kunnen inschatten. Durf te dromen! Streef excellentie na! Laat geen kansen liggen.

Soms hoor ik jullie twijfelen. *“Is het wel nuttig om Frans te leren indien Engels meer en meer de gemeenschappelijke taal is in de wereld? Waarom doe ik het eigenlijk?”*

Het antwoord is duidelijk: ja, vanuit een maatschappelijk en politiek perspectief is het nuttig en zelfs noodzakelijk. In België zijn het Nederlands, het Frans en het Duits de communicatietalen bij interregionaal overleg. Het Frans wordt gebruikt als moedertaal of als tweede omgangs- en werktal door meer dan 4 miljoen sprekers.

Wij maken bovendien deel uit van de Europese Unie die resoluut koos voor meertaligheid, vanuit de bekommernis om vrede en samenwerking te bewerkstelligen tussen Europese landen onderling en ook in de wereld. Twee weken geleden, op 9 mei, vierden we de 75<sup>e</sup> verjaardag van de Schumanverklaring, waarmee in 1950 een nieuw tijdperk van vrede, integratie en democratische samenwerking in Europa startte. Op dit moment van oorlog aan de grenzen in het Oosten en druk op de Europese economie vanuit het Westen, benadrukken de politici met stip dat het meer dan ooit noodzakelijk is om de samenwerking binnen de Europese Unie te versterken. En hiervoor zijn overleg en communicatie nodig. Daarbij zijn het Engels en het Frans de belangrijkste gemeenschappelijke talen. Ook op wereldniveau is het Frans belangrijk bij het overleg rond uitdagingen zoals klimaatverandering, milieubescherming, migratie, armoedebestrijding en veiligheid. Het Frans wordt immers gesproken op 5 continenten door meer dan 343 miljoen mensen.

Vanuit het economische perspectief is het leren van meerdere vreemde talen essentieel. Export en het aantrekken van buitenlandse investeerders zijn de levensader van onze Vlaamse economie. Vlaanderen kiest dan ook voor een doorgedreven internationalisering van haar economie. Naast Brussel en Wallonië zijn Frankrijk, Duitsland, Nederland, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten belangrijke handelspartners voor Vlaanderen. Om succesvolle relaties op te bouwen met Belgische en buitenlandse zakenpartners hebben de

Vlaamse bedrijven in deze context werknemers nodig die het Nederlands, het Frans, het Engels en het Duits beheersen.

Maar laten we het belang van het beheersen van vreemde talen niet beperken tot politieke en economische doelen. Het spreken, beluisteren, lezen en schrijven van talen is ook puur genot. Dat is voor alle talen zo, en in het bijzonder voor het Frans. Het is zoals het betreden van een geheime tuin waar elk woord een bloem is en elke klank de melodieuze zang van een nachtegaal op een warme zomerdag. Ontzeg jezelf het plezier niet om vreemde talen te spreken, een plezier dat groeit naarmate je meer vertrouwd geraakt met de taal.

Beste leerlingen, in je ambitie om je talige talenten te ontwikkelen sta je niet alleen. Kansen geven aan leerlingen en excellentie mogelijk maken is de verantwoordelijkheid van de hele maatschappij. De overheid wil jullie hierbij graag helpen. Vorig jaar vermeldde ik reeds de voorziene mogelijkheid voor scholen om studierichtingen met een sterke component vreemde talen aan te bieden in de tweede en de derde graad van het secundair onderwijs in alle finaliteiten, naast ook het reguliere aanbod van taalonderwijs in de basisvorming. Leerlingen die daarvoor interesse hebben of zich willen voorbereiden op een talige opleiding in het hoger onderwijs, kunnen daarvoor kiezen.

Binnen de huidige legislatuur zet onze nieuwe minister van Onderwijs, Zuhal Demir, in op de herziening van de minimumdoelen voor het basisonderwijs. Daar blijft het onderwijzen van het Frans verplicht vanaf het vijfde leerjaar. Het mag in Brussel ook vanaf het eerste leerjaar onderwezen worden en in Vlaanderen vanaf het derde leerjaar. De nieuwe minimumdoelen Frans zijn breder geformuleerd en naast de mondelinge vaardigheden is er nu ook meer aandacht voor de schriftelijke vaardigheden lezen en schrijven en voor het mediëren van het Frans naar het Nederlands en omgekeerd. De scholen beschikken verder ook over de beleidsruimte om een sterk vreemdetalenonderwijs aan te bieden en te investeren in internationalisering en, in het secundair onderwijs, ook in Content and Language integrated learning, waarbij je een vak als bijvoorbeeld geschiedenis of aardrijkskunde in het Frans, Engels of Duits kan aanbieden.

Ook jullie leraren ondersteunen jullie, beste leerlingen. Zelf gepassioneerd door de Franse taal en cultuur, zijn ze voor jullie, ontdekkingsreizigers in talen, als een kompas dat de koers aanwijst naar nieuwe oorden. Ik wil hen dan ook graag vandaag namens de onderwijsinspectie oprecht danken voor hun toewijding en professionaliteit.

Dames en heren, beste leerlingen, we kunnen ten slotte niet genoeg het belang benadrukken van de Olympiaden Frans om de leerlingen te motiveren om verder te gaan op hun reis naar het Frans. Niet minder dan 10.394 leerlingen namen deel aan deze 38<sup>ste</sup> editie. Heel bijzonder aan deze Olympiaden is dat ze gericht zijn op de leerlingen van de drie graden van het secundair onderwijs en ook op alle onderwijsfinaliteiten. In die zin heeft Olyfran een emancipatorische functie voor alle leerlingen van het secundair onderwijs. Ik wil van de gelegenheid gebruik maken om de organisatoren van het concours en in het bijzonder Prof. dr. Willy Clijsters en Prof. dr. Martine Verjans, te danken voor de jarenlange volgehouden inspanningen om talentontwikkeling voor Frans te stimuleren. Ik voeg ook een woord van dank toe aan de sponsors die hebben gezorgd voor prachtige prijzen voor de laureaten of voor financiële ondersteuning.

Beste deelnemers en laureaten, begeleidende leraren, ouders en organisatoren van Olyfran,

we richten graag onze welgemeende gelukwensen aan alle leerlingen die de uitdaging aangingen om hun taalvaardigheid Frans te ontwikkelen en om hun competenties te bewijzen in deze wedstrijd. We hopen dat jullie er plezier aan hebben beleefd. Wees fier op jullie inspanningen!

De 1041 laureaten en 60 toplaureaten willen we graag van harte feliciteren met hun bijzondere prestatie! We wensen jullie toe dat deze succeservaring een hefboom zal vormen voor de verdere taalverwerving van een of meer talen en voor een meertalige participatie aan de constructie van de wereld van morgen.

Vinciane Vanderheyde namens de inspecteurs talen van de Vlaamse onderwijsinspectie: Pamela Bruers, Heidi De Niel, Hilde De Rijbel, Wim De Wiest, Bruno Dierickx, Etienne Gielen, Geert Polfliet, Katleen Roggeman, Immanuel Synaeve, Liesbet Verlinden.